

11. Célia Garcia-Montero. Assistant vocal : savoir le choisir et connaître les risques [WWW document]. URL: <https://www.journaldunet.fr/web-tech/dictionnaire-de-l-iot/1440654-assistant-vocal-savoir-le-choisir-et-connaître-les-risques/>. Date: 25.12.2022. – Title from the screen. [in English]
12. Lina F. NLP- Natural Language Processing : Introduction [WWW document]. URL: <https://datascientest.com/introduction-au-nlp-natural-language-processing>. Date: 26.12.2022. – Title from the screen. [in English]
13. Vosk. Documentation [WWW document]. URL: <https://alphacephei.com/vosk>. Date: 25.12.2022. – Title from the screen. [in English]
14. P. Olivier, Introduction au NLP (Partie I), Ekino [WWW document]. URL: <https://www.ekino.fr/publications/introduction-au-nlp-partie-i/>. Date: 25.12.2022. – Title from the screen.
15. P. Olivier, Introduction au NLP (Partie II), Ekino [WWW document]. URL: <https://www.ekino.fr/publications/introduction-au-nlp-partie-ii/>. Date: 25.12.2022. – Title from the screen. [in English]
16. Fuzzywuzzy. Documentation [WWW document]. URL: <https://pypi.org/project/fuzzywuzzy/>. Date: 26.12.2022. – Title from the screen.
17. Visual Studio Code. Documentation [WWW document]. URL: <https://code.visualstudio.com/docs>. Date: 26.12.2022. – Title from the screen. [in English]
18. PyOWM documentation [WWW document]. URL: <https://pyowm.readthedocs.io/en/latest/>. Date: 25.12.2022. – Title from the screen. [in English]
19. Garazd Creation. Numbers to Ukrainian text [WWW document]. URL: https://apps.odoo.com/apps/modules/11.0/110n_ua_num2text/. Date: 27.12.2022. – Title from the screen. [in English]
20. Sounddevice. Documentation [WWW document]. URL: <https://python-sounddevice.readthedocs.io/en/0.4.4/>. Date: 27.12.2022. – Title from the screen. [in English]
21. NumPy. Documentation [WWW document]. URL: <https://numpy.org/doc/stable/>. Date: 27.12.2022. – Title from the screen. [in English]
22. Torch. Documentation [WWW document]. URL: <https://pytorch.org/docs/stable/torch.html>. Date: 25.12.2022. – Title from the screen. [in English]

23. DateTime. Documentation [WWW document]. URL: <https://docs.python.org/3/library/datetime.html>. Date: 25.12.2022. – Title from the screen. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БОЛІЛИЙ Василь Олександрович – кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри інформатики та інформаційних технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: методика навчання інформатики та інформаційних технологій.

СУХОВІРСЬКА Людмила Павлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан медичного факультету № 2 Донецького національного медичного університету.

Наукові інтереси: методика навчання фізики на основі ресурсного підходу, методика навчання медичної та біологічної фізики.

АБУВАТФА Самі – асистент кафедри внутрішньої медицини № 4 Донецького національного медичного університету.

Наукові інтереси: методика вивчення анатомії людини, психологічні аспекти викладання анатомії людини в медичних університетах.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

BOLILYI Vasyl Oleksandrovyich – PhD (Physics and Mathematics), Associate Professor of the Department of Informatics and Information Technologies of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: the methodology of teaching computer science and ICT.

SUKHOVIRSKA Liudmyla Pavlivna – PhD (pedagogical sciences), Associate Professor of the Department of Medical Physics and Information Technologies, Dean of the Faculty of Medicine No. 2 Donetsk National Medical University.

Scientific interests: the methodology of teaching physics on the basis of the resource approach, the method of teaching medical and biological physics.

ABUVATFA Sami – assistant of the Department of Internal Medicine N4 of the Donetsk National Medical University.

Scientific interests: methods of teaching human anatomy, psychological aspects of teaching the discipline of human anatomy in medical universities.

Стаття надійшла до редакції 18.09.2023 р.

УДК 378.18:37.034

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-211-94-98

ВІТВИЦЬКИЙ Вадим Олександрович –

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, кафедра освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8722-6947>
e-mail: vitvickiyvadol@gmail.com

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ПРОЯВІВ ГЛОРИФІКАЦІЇ

Проблема формування національної ідентичності здобувачів вищої педагогічної освіти у цій статті представлена у контексті історії педагогіки. Автор обґрунтував доцільність проведення наукового дослідження через

актуалізацію проблеми глаорифікація як соціокультурного і правового явища, яке має місце бути в реаліях українського сьогодення. Проблема формування національної ідентифікації автором розкрита з опорою на емерджентний підхід. Мета статті полягала у формуванні пропозицій щодо ретроспективного вивчення і використання в сучасних виховних практиках під час психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів ідей і досвіду вітчизняних просвітників.

На підставі вивчення праць М. Драгоманова автор актуалізував пропозицію просвітника щодо творення культурної матриці навчального процесу. У доробку вченого, лікаря, реформатора освіти М. Пирогова привертає увагу бачення просвітником ролі розуміння людиною своєї історичної і культурної перспективи. Визначено актуальним для сучасного виховного процесу розроблення матеріалів методичного і практичного характеру, які допоможуть формувати оптимістичне уявлення про себе як носія національної ідентичності, практики вироблення свідомої сили волі і правосвідомості, розвитку критичного мислення для адекватного сприйняття висвітлення історичних фактів. В розробленні теми дослідження визначне місце посідає педагогічна спадщина К. Ушинського. У контексті досліджуваної теми цінними автором бачиться аспект формування глибинного культурного зацікавлення у використанні рідної мови для утвердження національної ідентичності, практики суспільно корисної праці, використання ефекту присутності, коли педагог вмє надихати вихованця, збуджувати прояв у нього крацих ментальних рис своїм прикладом і діяльністю.

Узагальнені в цій статті результати не є вичерпними. Подальшого вивчення і педагогічної ретроспективи потребують, на наш погляд, питання використання опори на ментальність у формуванні національної ідентичності, пошук межі між толеруванням і ідентифікацією українців і представників інших національностей, формування практичних кейсів для роботи вчителя сучасного закладу освіти.

Ключові слова: педагогічна освіта, особистість, пракеологічний підхід, національна ідентичність, студент, вчитель.

VITVITSKYI Vady`m Oleksandrovy`ch –

Graduate of the third educational and scientific level of higher education, Department of Education and Innovative Pedagogy H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8722-6947>
e-mail: vitvickiyvadol@gmail.com

FORMATION OF NATIONAL IDENTITY OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION ACQUIRES: HISTORICAL EXPERIENCE FOR OVERCOMING MANIFESTATIONS OF GLORIFICATION

The problem of forming the national identity of students of higher pedagogical education is presented in this article in the context of the history of pedagogy. The author substantiated the expediency of conducting a scientific study through the actualization of the problem of glorification as a socio-cultural and legal phenomenon that has a place in the realities of the Ukrainian present. The problem of formation of national identification is revealed by the author based on an emergent approach. The purpose of the article was to formulate proposals for the retrospective study and use in modern educational practices during the psychological and pedagogical training of future teachers of the ideas and experience of domestic educators. Based on the study of the works of M. Drahomanov, the author updated the educator's proposal regarding the creation of a cultural matrix of the educational process.

In the works of a scientist, doctor, and education reformer, M. Pirogov draws attention to the vision of an educator of the role of a person's understanding of his historical and cultural perspective. It is determined that it is relevant for the modern educational process to develop materials of a methodical and practical nature that will help to form an optimistic view of oneself as a bearer of national identity, the practice of developing conscious willpower and legal awareness, the development of critical thinking for an adequate perception of the coverage of historical facts. In the development of the research topic, the pedagogical legacy of K. Ushinsky occupies a prominent place. In the context of the researched topic, the author considers the aspect of forming a deep cultural interest in the use of the native language for the affirmation of national identity, the practice of socially useful work, the use of the effect of presence, when the teacher is able to inspire the pupil, to arouse the manifestation of his best mental traits by his example and activity, to be valuable to the author.

The results summarized in this article are not exhaustive. In our opinion, the question of using reliance on mentality in the formation of national identity, finding the border between toleration and identification of Ukrainians and representatives of other nationalities, and the formation of practical cases for the work of a teacher in a modern educational institution require further study and pedagogical retrospectives.

Key words: pedagogical education, personality, praxeological approach, national identity, student, teacher.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Формування національної ідентичності особистості – учасника освітнього процесу в реаліях цивілізаційного конфлікту – актуальна проблема. Попри багаторічний позитивний досвід до цього часу лишаються не вирішеними питання

ціннісно-сміслових орієнтацій і методичного супроводу цього процесу. Від рівня сформованості національної ідентичності громадян залежить прояв глаорифікації сучасних українців. Проваджений військовий стан в Україні, обумовлений збройним конфліктом держави-агресора, суспільно-політичні і культурні

трансформації, які відбуваються зараз, свідчать про нагальний характер порушеної проблеми. Глорифікація як соціокультурний феномен в значенні виправдовування збройної агресії РФ проти України, а також виправдовування учасників цієї агресії, вимагає зміни підходів до формування національної ідентичності. Відчуження чи формалізація приналежності людини до національної культури, осмислення значущості глибокого вивчення своїх коренів, осмислення ціннісних орієнтирів з опорою на ментальні, генетично вкорінені аспекти сприятимуть якісному вдосконаленню організованого виховного процесу, саморозвитку кожної особистості.

Ця публікація також актуалізована потребою розроблення прикладних аспектів реалізації державної освітньої політики, визначеною у чинному законодавстві, зокрема у: Законі України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» [3], Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України [5]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Заявлена у темі статті проблема має виразний міждисциплінарний характер. Це дослідження здійснено з опорою на міркування і висновки щодо сутності і правових наслідків глорифікації як кримінального правопорушення, викладені Ю. Шинкарьовим і О. Коваленко [12]. Цінні матеріали емпіричного і узагальнюючого характеру містять публікації, в яких автори Н. Борисенко [1], О. Полетай, І. Неговський [7] презентували досвід організації виховного процесу в окремих закладах освіти. Категорійне поле цієї наукової розвідки було розроблене з опорою на міркування і пропозиції К. Чорної [11]. Методологічний базис цього дослідження сформовано з урахуванням бачення сутності емерджентного підходу у публікації О. Комар [4].

Мета статті: формуванні пропозицій щодо ретроспективного вивчення і використання в сучасних виховних практиках під час психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів ідей і досвіду вітчизняних просвітян.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблема формування національної ідентичності особистості майбутнього вчителя є позачасовою і незалежною від соціокультурних умов. Разом з тим нинішні виклики, що сформувалися під впливом збройного конфлікту, обумовлюють з опорою на конкретні історичні приклади і рекомендації виразних постатей української історико-педагогічної думки розробляти дієві змістові і методичні аспекти цієї проблеми. Дієвість історично сформованих рекомендацій щодо формування національної ідентичності має обумовлюватися емерджентним підходом. В цьому підтримуємо позицію науковця О. Комаря, який зазначив, що «ідея пластичності доповнює

загальну емерджентистську теорію свідомості подвійним чином, даючи можливість пояснити унікальність кожної окремо взятої свідомості (проблема особистості) і, водночас, підтверджуючи універсальний характер еволюції, яка триває навіть на рівні мікросвіту» [4, с. 204]. У контексті прогресування технологій штучного інтелекту саме людина здатна не лише здійснювати інтелектуальну діяльність, мислительні операції, реалізовувати синтетичні функції мозку, але й усвідомлено не толерувати прояви ментальних коренів національної свідомості, а використовувати знання і досвід осмислення ментальних, національних особливостей мислення, поведінки і діяльності в нових умовах. Саме вчитель є центральною фігурою – носієм загальних компетентностей громадянської культури, що визначено професійним стандартом [9]. Тому в процесі психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів вбачається доцільним творче прочитання і доцільна ретроспекція міркувань і практичних рішень вітчизняних учених, просвітян і активних громадський діячів. Цією публікацією актуалізуємо досвід М. Пирогова, який наголошував на значущості соціально-економічного чинника формування національної ідентичності і вчителя, і учнів [6]. Просвітник вирішальної ролі надавав формуванню досвіду розуміння людиною своєї історичної і культурної перспективи. Ця перспектива бачилася просвітянину як прагнення людини лишитися гідною і сумлінною в очах наступних поколінь. Сформував це відчуття М. Пирогов пропонував через постійне стимулювання людини до самопізнання і позитивної самооцінки, вправ у виробленні свідомої сили волі і правосвідомості. Сучасний освітній процес у прагненні людиноцентричності певною мірою відійшов від таких практик. Часто освітяни намагаються пояснити відсутність сили волі і твердості характеру не відсутністю відповідних практик, а унікальністю здобувача освіти. Однак це не завжди істинно. Серед прийомів: відзнака присутності духу в оцінці результатів навчальної діяльності і формуальному оцінюванні, вербалізація особистістю міри внутрішньої сили, тренування у проявах поваги до свого внутрішнього світу, обмеження матеріальних бажань, ведення особистого щоденника і регулярний аналіз його змісту, критичне читання історичної літератури для фіксації хибних висновків [6].

Доробок К. Ушинського так само не втрачає актуальності в наш час. Його міркування про громадянські цінності, їх узгодження і історичними традиціями і реальним буття народу потребує нового контекстного прочитання. Вражає позиція К. Ушинського, який звернув увагу на те, що національна, громадянська ідентичність українців особливо виразною стає у моменти загрози життю, миру, добробуту [10].

Найдієвішими прийомами виховання національної ідентичності К Ушинський бачив такі, що підтверджують повагу вчителем гідності учня, є фактом підтвердження діяльної участі в житті учня, продуктивну працю, освоєння народного ремесла, емоційно-почуттєвої єдності вчителя і вихованців [10].

Просвітник, філософ, активний громадський діяч М. Драгоманов сам був виразним представником культурно-історичної традиції. Уважав саме культурні традиції, які пройшли випробування часом, освітньою матрицею доцільного виховання молоді. Вчитель для системної виховної роботи має вивчати не лише психологічну, а й культурну, релігійну біографію дитини. Саме в таких знаннях вчитель може віднайти прийоми натхнення і конструктивних мотивів до активної соціальної і культурної творчості вихованця. Предметна обізнаність, широкий світогляд і практичне використання набутих у школі знань, за М. Драгомановим, найцінніший ґрунт національної ідентичності дорослої людини.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Вартісним для нинішніх учасників освітнього процесу є практики вироблення внутрішньої сили волі, коли в формуванні громадянської культури людина керується свідомим вільним вибором і відповідно – усвідомленою відповідальністю за цей вибір. Попри труднощі і нестабільність психо-емоційних станів учасників освітнього процесу, звернення до цього завдання, актуалізованого М. Пироговим, бачимо актуальним. За К. Ушинським плекати особистість, здорову духовно, психічно, педагогічно, означає розкрити для особистості цінності відповідального продуктивного життя, свідомого вибору професії. Вивчення правил культури родини, предків, підтримка і продовження традицій, так само і закладу освіти, де відбувається освітній процес, за М. Драгомановим, вкрай важливі акценти в контексті розроблення і реалізації місій сучасних закладів освіти. Подальшого вивчення і педагогічної ретроспективи потребують, на наш погляд, питання використання опори на ментальність у формуванні національної ідентичності, пошук межі між толеруванням і ідентифікацією українців і представників інших національностей, формування практичних кейсів для роботи вчителя сучасного закладу освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Борисенко Н. О. Пріоритетні напрями виховної роботи Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 61. Том 1. 2023. С. 117–120. URL : <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.1.22>
2. Драгоманов М. Вибрані праці : У 3 т., 4 кн. / М. Драгоманов / [Редкол. : В. П. Андрущенко (голова) та

ін.]. К. : Знання України, 2006. Кн. 1 : Історія. Педагогіка. Публіцистика / Упоряд. та прим. В. Ф. Погребенник. 344 с.

3. Закон України Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. 13.12.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>

4. Комар О. В. Емерджентний підхід як основа еволюційного пояснення свідомості. *Мультиверсум. Філософський альманах*. К., 2009. Вип. 77. С. 196–206. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/77295>

5. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Наказ МОН №527 від 06.06.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#n7>

6. Пирогов М. Питання життя (1856) : уривок з забутих бумаг, виведений на світ неофіційними статтями «Морської збірки» про виховання. Хрестоматія з історії педагогіки : / [упоряд. та автори вступ. ст.: Рисіна М. Ю., Сбруєва А. А.; наук. ред. та авт. передмови Сбруєва А. А.]. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2003. Ч. 1 : Вітчизняна школа і педагогіка. С. 92–103.

7. Полегай О. М., Неговський І. В. Національно-патріотична ідентичність майбутніх учителів технологій. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 4 (160) / Нац. ун-т «Черн. колегіум» ім. Т. Г. Шевченка; голов. ред. М. О. Носко. Чернігів : НУЧК, 2019. С. 191–196. URL : erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/4574

8. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Розпорядження КМУ від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80>

9. Професійний стандарт Вчителя закладу загальної середньої освіти 20.12.2020. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchitelya-pochatkovih-klasiv-vchitelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i-vchitelya-z-pochatkovoyi-osviti>

10. Ушинський К. Д. Про користь педагогічної літератури; Про народність у громадському вихованні; Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології; Праця в її психічному і виховному значенні; Рідне слово; Рідне слово з «Книги для тих, хто навчає»; Проект учительської гімназії. Хрестоматія з української класичної педагогіки / уклад. В. П. Кравець, О. І. Мешко. Київ : Грамота, 2008. С. 5–120.

11. Чорна К. Національна ідея як фактор становлення патріотизму у дітей та молоді. Шлях освіти. 2008. № 3. С. 5–11.

12. Шинкарьов Ю. В.; Коваленко О. О. Правова характеристика поняття «глофікація» як форми об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 436-2 Кримінального кодексу України. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди «Право»*, № 36. 2023. С. 23–30. URL : <https://doi.org/10.34142/23121661.2022.36.03>

REFERENCES

1. Borysenko, N. O. (2023). Priorityetni napriamy vykhovnoi roboty Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H.S. Skovorody. [Priorities in the directions of educational work of H.S. Skovoroda Kharkiv national pedagogical university]. Innovatsiina pedahohika. Vypusk 61. Tom 1. S. 117–120. URL : <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.1.22> [in Ukrainian]
2. Drahomanov, M. (2006). Vybrani pratsi [Selected works]. U 3 t., 4 kn. / M. Drahomanov / [Redkol. : V. P. Andrushchenko (holova) ta in.]. K. : Znamnia Ukrainy, Kn. 1 : Istoriia. Pedahohika. Publitsystyka / Uporiad. ta prym. V. F. Pohrebennyk. 344 s. [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy Pro osnovni zasady derzhavnoi polityky u sferi utverdzhennia ukrainskoi natsionalnoi ta hromadianskoi identychnosti. 13.12.2022. [The Law of Ukraine On the Basic Principles of State Policy in the Field of Affirming Ukrainian National and Civil Identity]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> [in Ukrainian]
4. Komar, O. V. (2009). Emerdzhentnyi pidkhid yak osnova evoliutsiinoho poiasnennia svidomosti. [The emergent approach as the basis of the evolutionary explanation of consciousness]. Multyversum. Filozofskyi almanakh. K., Vyp. 77. S. 196–206. Емерджентний підхід як основа еволюційного пояснення свідомості. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/77295> [in Ukrainian]
5. Kontsepsiia natsionalno-patriotichnoho vykhovannia v systemi osvity Ukrainy. Nakaz MON №527 vid 06.06.2022. [The concept of national-patriotic education in the education system of Ukraine.]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#n7> [in Ukrainian]
6. Pyrohov, M. (2003). Pytannia zhyttia (1856) [A question of life]. uryvok z zabutykh bumah, vyvedenyi na svit neofitsiinymy stattiamy «Morskoï zbirky» pro vykhovannia. Khrestomatia z istorii pedahohiky : / [uporiad. ta avtory vstup. st.: Rysina M. Yu., Sbruieva A. A. ; nauk. red. ta avt. peredmovy Sbruieva A. A.]. Sumy : SumDPU im. A. S. Makarenka, 2003. Ch. 1 : Vitchniana shkola i pedahohika. S. 92–103. [in Ukrainian]
7. Poletai, O. M., Nehovskiy, I. V. (2009). Natsionalno-patriotychna identychnist maibutnikh uchyteliv tekhnolohii. [National and patriotic identity of future technology teachers]. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka. Vyp. 4 (160) / Nats. un-t «Chern. kolehium» im. T. H. Shevchenka; holov. red. M. O. Nosko. Chernihiv : NUChK. C. 191–196. URL : erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/4574 [in Ukrainian]
8. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022-2032 roky. (2022). [On the approval of the Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022-2032]. Rozporiadzhennia KMU № 286-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80> [in Ukrainian]
9. Profesiinyi standart Vchytelia zakladu zahalnoi serednoi osvity 20.12.2020. [Professional standard of a teacher of a general secondary education institution] URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-profstandart-vchytelya-pochatkovih-klasiv-vchytelya-zakladu-zagalnoyi-serednoyi-osvity-i-vchytelya-z-pochatkovoyi-osvity> [in Ukrainian]
10. Ushynskiy, K. D. (2008). Pro koryst pedahohichnoi literatury; Pro narodnist u hromadskomu vykhovanni; Liudyna yak predmet vykhovannia. Sproba pedahohichnoi antropolohii; Pratsia v yii psikhichnomu i vykhovnomu znachenni; Ridne slovo; Ridne slovo z «Knyhy dla tykh, kto navchaie»; Proekt uchytelskoi himnazii. [About the benefits of pedagogical literature; About ethnicity in public education; Man as a subject of education. An attempt at pedagogical anthropology; Work in its mental and educational significance; Native word; Native word from "Books for those who teach"; Teacher's gymnasium project] Khrestomatia z ukrainskoi klasychnoi pedahohiky : / uklad. V. P. Kravets, O. I. Meshko. Kyiv : Hramota. S. 5–120. [in Ukrainian]
11. Chorna, K. (2008). Natsional'na ideya yak faktor stanovlennya patriotyzmu u ditey ta molodi [National Idea as a Factor in the Formation of Patriotism in Children and Youth]. Shlyakh osvity – The path of education, 3, S. 5–11. [in Ukrainian]
12. Shynkarov, Yu. V., Kovalenko, O. O. (2023). Pravova kharakterystyka poniattia «hloryfikatsiia» yak formy obiektyvnoi storony skladu kryminalnoho pravoporushennia, peredbacheno st. 436-2 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Legal characterization of the concept of «glorification» as a form of the objective side of the composition of the Criminal Offense provided for in part 436-2 of the criminal code of Ukraine]. Zbirnyk naukovykh prats KhNPU imeni H. S. Skovorody «Pravo», № 36. S. 23–30. URL : <https://doi.org/10.34142/23121661.2022.36.03> [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВІТВИЦЬКИЙ Вадим Олександрович – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, кафедра освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, науковий керівник – ректор ХНПУ імені Г.С. Сковороди, доктор педагогічних наук, професор Ю.Д. Бойчук.

Наукові інтереси: вища педагогічна освіта, патріотичне виховання, громадянське виховання, інтерактивні форми і методи виховної роботи в педагогічному університеті.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VITVITSKYI Vady`m Oleksandrovy`ch – Graduate of the third educational and scientific level of higher education, Department of Education and Innovative Pedagogy H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, supervisor – Rector H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University Yu.D. Boychuk.

Scientific interests: higher pedagogical education, patriotic education, civic education, interactive forms and methods of educational work in a pedagogical university.

Стаття надійшла до редакції 18.09.2023 р.